

Utilitat de l'aprenentatge cooperatiu / col·laboratiu en l'àmbit universitari

Comentari al text d'Anastasio Ovejero

Anna Puigdevall Tarrès

Presentació

Hola. Molt bon dia a tothom. Sóc l'Anna Puigdevall Tarrés i acabo d'acabar el Grau en Educació Primària a la Universitat de Girona. Som la primera generació de canvi de pla i això fet que fóssim una mica els conillots d'índies amb qui s'ha experimentat aquest canvi. Cal dir que hi ha hagut aspectes positius i negatius del canvi respecte el pla vell, com sempre passa quan hi ha un canvi.

La realitat a les escoles

Com a futura o "ja quasi" mestra m'agradaria començar parlant sobre la realitat de les escoles en la que ens trobem.

Actualment les escoles es troben en un moment de canvi. No només pel que fa la metodologia sinó també la societat ja que està canviant i ha canviat. Els nens d'ara han nascut amb una tableta a les mans i amb un munt d'informació de la televisió i moltes altres fonts que abans no hi eren. Les escoles han de canviar i el que servia fa uns anys s'ha de ser conscients que no serveix ara i el que serveix ara, potser d'aquí 30 anys tampoc servirà i hauré de canviar.

És evident doncs que hem de formar a mestres amb capacitat de millorar i aprendre, de no deixar de formar-se i amb vocació.

Involuntàriament, la majoria de mestres actuen per imitació, és a dir, utilitzen la metodologia que els és més còmode i que ells tenen com a referència. És molt difícil canviar allò que ja tens adquirit i que tu has rebut com a exemple, com a patró. Cal dir però, que des de la universitat s'ha canviat la metodologia i hem rebut i après durant els últims anys de formació com a estudiants i futurs mestres una manera molt diferent d'aprendre en comparació a la nostra educació bàsica.

Ens han ajudat a canviar la nostra visió tradicional que tots portàvem com a referent i ens han potenciat el canvi cap a la cooperativitat i col·laboració.

Un dels problemes que ens trobem però, és que un cop arribem a l'escola de pràctiques ens adonem que moltes de les realitats que havíem viscut de petits i ens pensàvem que ja no existien segueixen igual que sempre, com si els anys no haguessin passat. Veus a mestres que havies tingut fa deu anys enrere i quasi que podries fer la seva classe igual que ell. El canvi és reticent, costa molt i cal estar disposat a fer un esforç per aconseguir-ho.

El que ens ensenyen a la universitat i la realitat de les escoles és molt diferent. És evident que a la universitat ens han d'ensenyar els ideals de l'escola i com hauria de ser una bona educació i procés d'ensenyament-aprenentatge però la realitat és que quan arribem a les escoles, aplicar tot el que saps es fa quasi impossible perquè la distància entre la realitat i el que s'hauria de fer és molt gran. Cal doncs, fer passes petites i mica en mica apropar-nos el que seria una escola amb una metodologia cooperativa.

Pel que fa la metodologia, és cert que ha estat demostrat que l'aprenentatge cooperatiu té alts avantatges i efectes positius i beneficia a l'aprenentatge dels alumnes així com a la interacció entre ells però també cal una gran preparació i coneixement del tema per aconseguir-ho.

El canvi a les escoles serà possible quan els mestres siguin capaços de fer aquest canvi i lluitar per un canvi de metodologia. Per això és també important com ens ensenyen a la universitat als futurs mestres de la societat del segle XXI.

Com molt bé ha dit Ovejero, des de ja fa uns anys que tant a la universitat com a l'escola es pretén que els alumnes aprenguin unes competències, aprendre a aprendre, autonomia i iniciativa personal, entre altres. Per aconseguir aquest objectiu és evident que cal un canvi de metodologia perquè a partir de la competitivitat i l'individualisme és impossible aconseguir-ho.

Des de la meva experiència a la universitat

Bé, primer de tot, les classes magistrals s'han reduït per no dir que s'han extingit i s'han fomentat molt els grups mitjans i petits per tal que hi pogués haver interacció entre els estudiants. Fa que es puguin comentar i intercanviar moltes idees entre iguals i aquest fet enriqueix molt positivament els aprenentatges que es van adquirint. Un altre punt a destacar és la reducció d'exàmens memorístics. El que hem fet són moltes exposicions orals explicant als altres les nostres propostes o treballs. A més, hem aplicat moltes vegades la co-avaluació (avaluació entre iguals), entre altres.

Personalment el que m'he trobat és que a vegades semblava que treballaves poc, que fèiem molts i molts treballs amb grup poc aprofundits, fèiem moltes exposicions orals, grups d'experts... i mentre ho estàs fent no ets conscient del que aprens però estàs aprenent i te'n adones quan al cap d'un temps necessites allò que vas aprendre fa 2 anys i te'n recordes i saps on trobar-ho o buscar-ho. El fet que no ens donessin tot apuntat i sabéssim ja de bon principi el que havíem de memoritzar ha fet que haguéssim de cercar i trobar la manera d'aprendre.

El que he pogut observar és que a la universitat els pocs grups cooperatius que hem fet han funcionat perquè, es deixen molt clars quin són els objectius, i la gent no està disposada a deixar copiar a gent que no ha aportat el seu granet de sorra o no ha participat en res. Per això, he de dir que si que funciona la cooperativitat a la universitat. Els alumnes tenen ja una capacitat de reflexió i una maduresa que no tenen els nens i nenes de primària i això també facilita que el treball en equip funcioni realment.

Com a mestra

Cada cop ens trobem que hi ha més diversitat a les aules, que hi ha més problemes econòmics, que els pare si mares treballen més i els nens i nenes passen més temps sols, entre altres. S'està intentant aconseguir una escola inclusiva, per a tots, i els valors del treball cooperatiu són necessaris per crear futurs ciutadans de la nostra futura societat, capaços de treballar i solucionar problemes en equip, de posar-se al lloc de l'altre... Tal i com afirma Ovejero, els professionals tendeixen a anar a lo més pràctic, el que és més fàcil i s'aferren a allò perquè el canvi que se'ls proposa suposa massa feina al darrera per aconseguir bons resultats per parts dels alumnes.

Recordo un any de pràctiques en una escola, i l'equip directiu va proposar treballar per projectes en una o dues àrees de cares a l'any vinent. Se'ls va explicar com es faria i que rebrien un curs per anar aprenent a aplicar aquesta nova metodologia. També recordo com dues o tres mestres de seguida van dir, però, com ens ho farem sense llibres? I l'equip directiu els va contestar que eren l'equip de mestres qui ho havia de preparar i que sempre hi ha d'haver algú que ho comenci per així, anar-ho arrencant de mica en mica. Doncs bé, aquestes mestres es van negar rotundament que no

pensaven fer més feina que la de seguir el llibre com feien fins ara perquè els portaria molta feina a les hores de permanència i a casa. En cap moment es van plantejar si seria beneficiós pels alumnes o no i si aprendrien més i millor o no.

He de dir però, que també recordo aquell equip directiu com havia intentat buscar solucions als mals resultats dels alumnes i proposaven una alternativa perquè milloressin els seus aprenentatges i s'havien informat i havien fet recerca per a realitzar un canvi de metodologia a la seva escola veient que ho necessitava. Però, com passa a quasi tot arreu, mai res està bé per tothom i per tant, d'aquí la dificultat del canvi. Si és que no s'aplica per llei, treballar més si es pot fer menys, és el lema de molta gent i no hauria d'existir entre els mestres ja que tot el que fa de més un mestre sempre acaba essent positiu pels seus alumnes.

Ja per acabar m'agradaria dir que com molt bé va dir un company meu a l'acte de graduació de mestres de fa un mes enrere, l'educació és com aquell qui planta un arbre que sap que no donarà fruit fins al cap de 80 anys, però el planta. Com a mestra lluites per un canvi i perquè tot vagi millor però potser els fruits no es veuran fins al cap de molts anys, o fins i tot, quan ja no siguis mestra, però almenys ja els hauràs plantat. I per això cal, com a futurs mestres lluitar per aquest canvi i implantar metodologies de col·laboració per preparar als nostres alumnes pel dia a dia i per la societat del futur.

S'han perdut molts valors en els últims anys en aquesta societat capitalista que hem format nosaltres mateixos i a partir del treball cooperatiu podem ajudar a que aquests valors de solidaritat i empatia, tornin a les nostres escoles i així, anar formant noves generacions d'estudiants preparats pel món laboral i la societat del futur.